

Responsabilitatea față de noi înșine și Tikun Olam – dorința de vindecare a lumii

COMĂNEȘTI,
SLĂNIC MOLDOVA,
16-18 noiembrie 2007

Cele trei zile ale Conferinței „Combaterea discriminării și promovarea respectului reciproc și înțelegerii prin cunoașterea tragediilor secolului XX, Holocaustul și Gulagul; noile educații în secolul XXI”, de la Comănești și Slănic Moldova (16-18 noiembrie a.c.), de mare varietate tematică și cu participare prestigioasă, au avut drept numitor comun *responsabilitatea pe care o purtăm față de noi înșine și față de generațiile viitoare pentru eradicarea discriminării în mentalul colectiv.*

Conferința a debutat cu un *seminar de teren sui generis*. „Bine faci, bine găsești”, spune proverbul, care, de data asta, s-a și adevărat. În vara lui 2005, Troțușul a inundat Școala nr. 7 din Comănești. Pentru a o reface era nevoie de ajutor. Și ajutorul a venit din partea Organizației „American Jewish Committee”, având „cultura binefacerii”, reprezentată de Rabinul Andrew Baker, și a F.C.E.R., la inițiativa președintelui său, dr. Aurel Vainer. Școala a renăscut. *Recunoștința a căpătat varii forme de exprimare: dezvelirea plăcii de neuitare la intrarea în școală, cu participarea primarului Viorel Miron, a prefectului de județ, Gabriel Berca, a directorului școlii, Robert Laic. Primarul Comăneștiului a rememorat o secvență care ar fi putut servi drept moto la tema Conferinței: printre cei rămași fără adăpost în acele zile de 12-13 iulie 2005 s-au numărat și 50 de familii de romei, cărora primarul le-a oferit refugiu în școală. Au existat nemulțumiri legate de decizie. „Plângerilor le-am răspuns: nu sunt romei sau de orice altă etnie, sunt*

Strategia „Porților Deschise” și efectele ei

sinistrați”. O altă reverență de gând pentru binefăcători: filmul despre dezastrul și reconstrucția școlii, realizat cu sensibilitate de prof. Lucia Botezatu. Vizita în școală, întâlnirile cu elevii, spectacolul oferit de copii - cu *Hava Naghila*, poezii de Tristan Tzara, Maria Banuș, Nina Cassian, melodii populare românești, interpretate de Ansamblul „Hora” - totul a impresionat. Vorbind despre solidaritatea evreilor cu suferințele umanității și despre conceptul iudaic de *Tikun Olam* – dorința de vindecare a lumii, dr. Aurel Vainer își exprima speranța că, poate, „dintre acești copii se vor ridica valori care vor face istoria României de mâine”. Clipe de acest fel creează relații interumane de mare importanță în atingerea obiectivului cărui i-a fost consacrată Conferința. A fost o altă idee subliniată de președintele F.C.E.R., de astă dată la deschiderea lucrărilor de la Muzeul de Etnografie și Folclor „Dimitrie Ghika”: cunoașterea la noi acasă sau strategia „porților deschise”.

Conferința, patronată de Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului (M.E.C.T.), Casa Corpului Didactic „Grigore Tăbăcaru” din Bacău (C.C.D.B.), A.E.R.V.H., Primăria Orașului Comănești, Institutul Național pentru Studiul Holocaustului din România „Elie Wiesel” (I.N.S.H.R.), sponsorizată de Ambasada S.U.A. din România și de F.C.E.R., a fost a doua acțiune de anvergură realizată de Departamentul F.C.E.R. de Dezvoltare comunitară și proiecte de finanțare (coordonatori – ing. Mirela Așman și George Weiner).

esiunea introductivă (moderator - directorul C.C.D.B., prof. Gabriel Stan) a avut câteva repere: ● probleme de metodică în predarea istoriei Holocaustului

(inspectorul de specialitate la Inspectoratul Școlar al Municipiului București, Mihai Manea) ● noile educații în secolul XXI (directorul executiv al Muzeului Memorial al Holocaustului din Nordul Transilvaniei - Șimleu Silvaniei, Daniel Stejerean) ● modele educaționale de succes (profesorii Mihaela-Elena Prisacariu și Vasile Dumitriu, de la Colegiul Tehnic „Dimitrie Ghika” din Comănești) ● respectul și înțelegerea față de Diferit (ambasador Mariana Valeria Stoica, președinte executiv al A.C.P.R.I.).

Comunicările s-au focalizat asupra *sistemului preventiv* aplicat generației tinere în combaterea xenofobiei, rasismului, antisemitismului. Sistemul trebuie adaptat vârstei și pregătirii elevilor, interesul - stimulat prin literatură, arte plastice ș.a. Prevenirea maladiei este cu atât mai necesară cu cât educația se face nu numai în școli, ci și în familie, prin mass media, internet.

Au fost evidențiate: ● contribuția Institutului

ucrările desfășurate la Slănic Moldova (moderatori – conf. univ. dr. Alexandru Florian; prof. univ. dr. Liviu Rotman) au fost onorate de primarul stațiunii, Andrei Șerban, de consilierul în M.E.C.T., prof. univ. dr. Radu Ababei. Pentru a vorbi despre Holocaust în România trebuie aflate rădăcinile clișeeilor care i-au premers, a susținut directorul C.S.I.E.R., dr. Liviu Rotman, deslușind câteva tipologii: antisemitism „romantic” (via Alecsandri, „Lipitorile satului”), social („iudeo-bolșevismul” și „plutocrația evreiască”), rasist. A punctat revoluția de tip fascist, românizarea practică de legionari, continuată cu legislația antievreiască antonesciană.

În studiul de caz despre Holocaust în Moldova, dr. Lya Benjamin, a accentuat faptul că „soluția finală” a fost aplicată înainte de Conferința de la Wansee: pogromul din '40, la Dorohoi; „Trenurile morții” în pogromul din '41, de la Iași; deportările în Transnistria; ordinul de purtare a stelei galbene, concentrări în cartiere, evacuări, introducerea regimului de evrei ostateci, executați pentru orice se întâmpla unui ostaș român sau german în diferite orașe din Moldova ș.a. „De ce evreii?”, eseul vicepreședintelui A.E.R.V.H., dr. Liviu Beris, a fost o incursiune în istoria mentalităților colective începând

Cum putem stopa îngrijorătoarea creștere a agresivității față de minorități în

„Yad Vashem” în instruirea cadrelor didactice ● activitățile benefice ale Centrelor de ludaistică de la București, Cluj, Craiova, Iași ● comemorările anuale, în școli, ale Zilei Holocaustului în România ● valoarea lecțiilor la muzee memoriale, cum este cel de la Șimleu Silvaniei, impactul cu istorii personale având un puternic ecou emoțional asupra tinerilor. Compozițiile literare și plastice ale unor elevi de la Colegiul Tehnic „Dimitrie Ghika” au fost un *quod erat demonstrandum* al acestor idei.

Ce înseamnă istorie îndepărtată și istorie recentă? Cum putem stopa îngrijorătoarea creștere a agresivității față de minorități în Europa? Care este ponderea influenței exercitate de cunoașterea reciprocă asupra tinerii generații? Răspunsurile au însemnat tot atâtea propuneri de proiecte: ● înființarea de tabere de vară și de iarnă pentru copii din România și Israel ● întâlniri ecumenice ● vizionări de filme documentare realizate de

Institutul „Yad Vashem”.

„Poate nicidecum mai mult decât acum n-a fost nevoie de mai multă bună conviețuire și conlucrare interumană”, a subliniat dr. Aurel

Vainer. „Oamenii diferă din varii motive, dar trebuie să înțelegem că Holocaustul s-a datorat lipsei de înțelegere și pornirilor spre distrugere din om, asociate cu aplicarea științei și tehnologiei înaintate pentru exterminare în masă. *Generalizările sunt nocive. Un exemplu care dă de gândit este ceea ce se întâmplă, azi, în Italia, cu românii de etnie romei. F.C.E.R. și A.E.R.V.H. au adresat un apel către primul ministru al Italiei, Romano Prodi, în care se cere încetarea represiunii colective după fapta unui individ. Trebuie să tragem învățăminte din lecțiile istoriei, să nu lăsăm să planeze răul asupra noastră, să promovăm înțelegerea interumană, rezultat al mai bune cunoașteri*”.

Cu acest prilej, vorbitorul a dat citire scrisorii de prețuire pentru activitatea directorului C.C.D.B., prof. Gabriel Stan, pentru instruirea profesorilor, formatori de conștiințe, în predarea lecțiilor de democrație.

Legătura între memorie și viață

cu lumea tribală și ajungând în contemporaneitate: ● frica de străin ● exploatarea diferenței – diversitate în momente de criză socială sau pentru câștigare de capital politic ● exploatarea agresivității din om.

Unele comunicări au avut în vedere *modalități de predare a istoriei Holocaustului*. A fost pus accentul pe detaliul familiar: filme despre vieți evreiești înainte de Holocaust (cercetător la C.S.I.E.R., Anca Ciuciu). Lectorul univ. dr. Felicia Waldmann a creat un *website* pe Internet despre Holocaust în România, cu o foarte bună sistematizare pe capitole. Au existat și momente de intens dramatism: primele șase ore la Auschwitz-Birkenau în memoria activă a scriitorului Oliver Lustig; drama unei familii de evrei moinești, rememorată de dr. Hary Kuller. Președintele Asociației „Pro Democrația”, Cristian Părvulescu, a pus problema rasismului difuz, manifestat prin devalorizare sistematică a unor minorități etnice, religioase și tentația unor cercetători de a oculta subiectul. A arătat că dorința acumulării de capital politic în preajma alegerilor favorizează dezvoltarea

xenofobiei. Structura și activitatea unei organizații tinere (fondată în 2003), Consiliul Național de Combatere a Discriminării (C.N.C.D.), au fost prezentate de unul dintre membrii în Comitetul Director al Consiliului, Gheorghe Ioniță. Conf. univ. dr. George Botescu a atras atenția asupra antiisraelismului promovat de mediile extremiste islamice. Antiisraelismul este inoculat tinerilor musulmani în școli cu orientare extremistă, în care sunt reactualizate vechi clișee antisemite, având drept scop delegitimarea Statului Israel. Analiza unor sondaje privind opinii ale populației față de raporturile interetnice în România, întreprinsă de conf. univ. dr. Alexandru Florian, director executiv al I.N.S.H.R., a dat măsura antisemitismului sau rasismului latent, chiar dacă în proporții mici. Există, însă, o „zonă gri” (circa 60% din populație) care nu și-a exprimat opinia; potențială masă de manevră în cazul unei crize sociale.

Participant la discuții, dr. Aurel Vainer a subliniat că: ● nu există antisemitism de stat în România ● legislația românească prevede sancționarea manifestărilor antisemite, dar problema este că nu se aplică ● fenomene antisemite apar în unele publicații. Această ultimă temă a fost tratată de cercetătoarea la I.N.S.H.R., Cosmina Gușu, distingând diverse tipuri de antisemitism (nostalgic, autodiscriminator, autopropulsor, utilitar, reactiv), organizații promovând cultul lui C.Z. Codreanu, reabilitarea lui Antonescu, publicații în care apar articole negaționiste, de „justificare” a deportărilor în Transnistria, slogane de tipul „evreii au adus comunismul” ș.a. Cercetătoarea la același institut, Luiza Popa, a vorbit despre acțiuni antisemite sub forma antiisraelismului în Europa. Demne de interes au fost întrebările, propunerile de proiecte venite din partea profesorilor din învățământul gimnazial și mediu, observațiile moderatorilor. Expozițiile „Uciși pentru că s-au născut evrei” și „Viața în umbra morții”, standul de carte Hasefer au întregit reconfirmarea legăturii între memorie și viață.

IULIA DELEANU

Noua sucursală a BANK LEUMI

Deschiderea celei de-a doua Sucursale a Bank Leumi la Timișoara s-a bucurat de o festivitate, onorată de prezența a numeroase personalități locale. Amfitrioni au fost Laurențiu Mitrache, directorul general al băncii, și Ramona Carapanceanu, director al Sucursalei timișorene. Municipiul din vestul țării reprezintă un centru în care viața bancară este în plină dezvoltare, contactele transfrontaliere și deschiderea către mediul de afaceri internațional favorizând acest fapt. Lansarea noii Sucursale bancare a fost salutată de prefectul județului, dr. Ovidiu Drăgănescu, care, în cuvântul său, s-a referit la importanța existenței unui mediu concurențial autentic în spațiul bancar. Ovidiu Drăgănescu a menționat, cu această ocazie, componenta evreiască importantă ce a existat în orașul de pe Bega, contribuția membrilor acesteia, de-a lungul timpului, la construirea și dezvoltarea orașului și a regiunii.

În momentul de față, banca israeliană a dezvoltat o rețea de 37 de unități teritoriale, pe tot cuprinsul țării. Banca Leumi are o tradiție de peste 100 de ani, furnizând o serie de servicii financiar-bancare în domeniile de retail, IMM-uri, Corporate și Private banking. Grupul bancar internațional are o rețea de peste 300 de sucursale în 22 de țări din întreaga lume.

Prima Sucursală a Bank Leumi - în traducere Banca Națională - s-a deschis în Jaffa, în anul 1903. Filiale foarte importante au fost deschise în Statele Unite, Elveția, Marea Britanie, Luxemburg. Activitatea sa în România s-a dezvoltat rapid, de la intrarea sa pe piața autohtonă, în urmă cu un an și jumătate. Interesul pentru mediul de afaceri românesc se datorează deschiderii și potențialului tot mai important al acestuia, în contextul integrării României în Uniunea Europeană.

Sucursală principală a băncii, din București, are un Birou de limbă ebraică, destinat persoanelor fizice și juridice din Israel. Clienții Băncii Leumi din Israel pot beneficia și în România de servicii prompte, realizate prin intermediul acestui sector care le este destinat în mod special.

LUCIANA FRIEDMANN

Carte despre evreii Maramureșului

Atât la Baia Mare, cât și la Sighetu Marmăției a fost lansat recent, într-un cadru festiv, volumul „Ce a fost nu mai e”, lucrare ce aparține domnului Mihai Eisikovitz. Aceasta încearcă să reconstruiască în cuvinte viața evreilor din regiune, în perioada care a premers celui de-al doilea război mondial. O comunitate eterogenă profesional - care cuprindea agricultori, mici meseriași, învățători religioși, comercianți etc. - se constituia într-un micro-univers cu un specific bine definit. Holocaustul a distrus o epocă importantă din istoria acestei comunități, dar, totuși, evreii ce mai trăiesc în această zonă a țării continuă să rămână fideli tradiției înaintașilor. Primăria orașului Sighetu Marmăției, Muzeul Etnografic și Comunitatea Evreilor din Sighet au organizat, în Casa-Muzeu „Elie Wiesel”, o întâlnire onorată de numeroși invitați. (L.F.)

Responsabilitatea față de noi înșine și *Tikun Olam* – dorința de vindecare a lumii

COMĂNEȘTI,
SLĂNIC MOLDOVA,
16-18 noiembrie 2007

Noua sucursală a BANK LEUMI

Strategia „Porților
Deschise“ și efectele ei

S Cum putem stopa îngrijorătoarea creștere
a agresivității față de minorități în Europa?

L Legătura între memorie și viață

**Carte despre
evreii
Maramureșului**

